

Vasara – atostogų metas. Po ilgų darbo valandų, praleistų kabinetuose, įtemptų ir varginančių iššūkių darbuose, ieškome poilsio oazės. Ispanija, Italija, Turkija, Tolimieji Rytai ir kitos pasaulio kryptys neretai tampa atostogų tikslu. Ieškome šalių, kurias galėtume aplankyti ir susipažinti su jų kultūra, papročiais, neatrastais kampeliais ir taip pasisemti neišdildomų įspūdžių, kurie šildytų visus ateinančius metus. Žinoma, egzotinės, neatrastos ir nepažintos šalys visada vilioja ir traukia aplankyti, tačiau kaip gerai pažįstame savo kraštą? Ar žinome, kad sava šalis taip pat gali pasiūlyti įdomybių, apie kurias net neteko girdėti? Keliaujant savo krašto istoriniais vingiais, susipažįstant su jo istorija, papročiais, istorinėmis asmenybės mes galime pažinti save, suvokti, kokioje aplinkoje ir kokiomis aplinkybėmis susiformavo mūsų kraštas, kokiais svarbiais istoriniais momentais ir netikėtumais yra apipintas istorinis kraštotyris paveldas. Todėl Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka kartu su partneriais, atsižvelgdama į bendruomenių kultūrinius ir socialinius poreikius, įgyvendino Bibliotekos pažangai 2 projektą „#MŪSŲKRAŠTAS: Alytaus ir Vilniaus bendruomenių tapatumo ugdymas bibliotekose“, kurio tikslas – ugdyti Vilniaus regiono bendruomenių tapatumą panaudojant turinį apie Alytaus ir Vilniaus kraštą. Projekto biudžetas – daugiau nei 45 000 eurų. Siekiant įgyvendinti projektą buvo išskirti trys pagrindiniai uždaviniai:

- ✓ Perkelti sukurtą/ atnaujintą kraštotyris turinį į bendruomenėms patrauklias ir prieinamas internetines svetaines
- ✓ Pristatyti ir viešinti sukurtą/ atnaujintą turinį bibliotekų bendruomenėms, naudojant šiuolaikines technologijas
- ✓ Įgyvendinti vaikams, jaunimui ir suaugusiems skirtas edukacines programas, įtraukiant juos į aktyvų turinio kūrimą ir naudojimą.

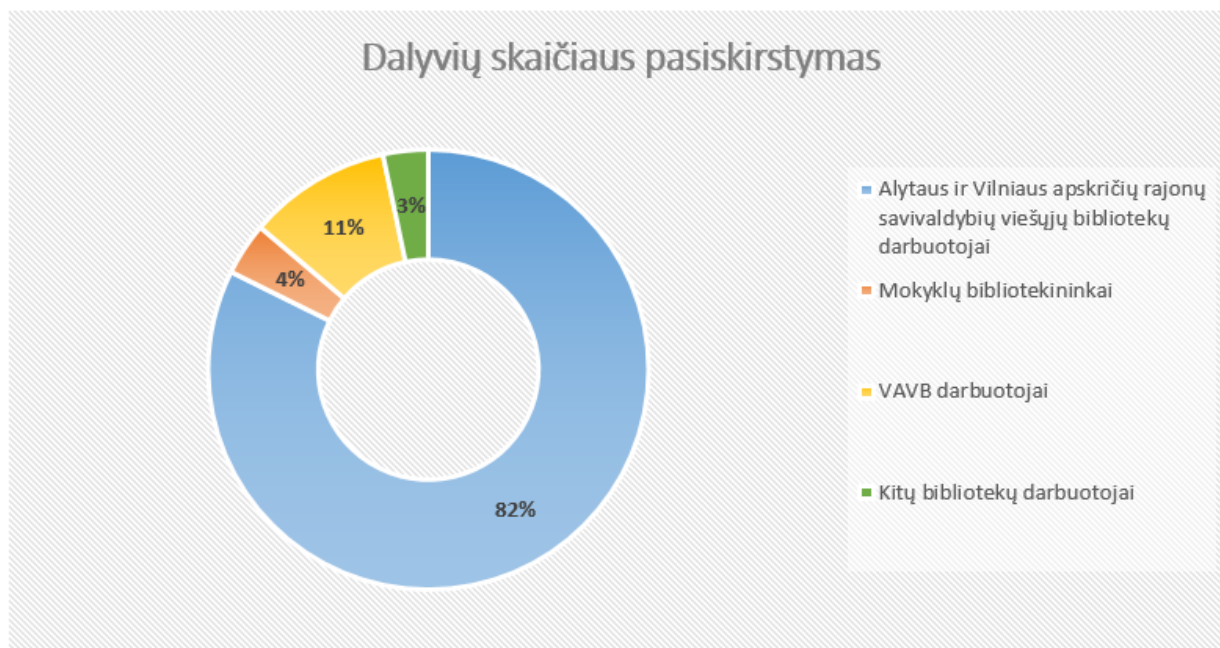
Šiems uždaviniams įgyvendinti buvo pasitelktos priemonės, kurios leido atnaujinti Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus bibliotekos bibliografų sukurtą interneto svetainę „Vilnijos vartai“, kuri skirta Vilniaus apskrities bibliotekų kraštotyris informacijos sklaidai internete. Jos tikslas – atskleisti visuomenei, nutolusiam vartotojui vienoje vietoje sutelktą, susistemintą, atrinktą, išliekamąją vertę turinčią ir bibliografiniais sąrašais paremtą informaciją apie Vilniaus apskritį. Svetainėje atskleidžiamos dramatiškos istorijos, turtingos materialinės ir dvasinės kultūros istorijos. Nors internete gausu įvairios informacijos apie vietinį kultūrinį paveldą, bet ji ne visada patikima, nes dažnai neparemta jokiais šaltiniais. Taip pat projekto dėka buvo sukurta svetainė Alytaus apskrities kraštotyris informacijai pildyti „Dainavos kraštas“.

Siekiant pristatyti ir viešinti sukurtą/ atnaujintą turinį bibliotekų bendruomenėms, nuo 2016 metų kovo 2 dienos iki 2016 metų birželio 7 dienos, Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka organizavo ir vykdė kvalifikacijos kėlimo mokymus skirtus atstovams iš Alytaus ir Vilniaus apskričių savivaldybių viešųjų bibliotekų, mokyklų bibliotekų, VAVB, Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto, valstybinės reikšmės ir specialiųjų bibliotekų. Mokymai buvo orientuoti į bibliotekų specialistus dirbančius kraštotyris ir bibliografinį

darbą. Mokymų laikotarpio metu buvo suorganizuoti septyni mokymai (Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus, Alytaus rajono savivaldybės ir Lazdijų rajono savivaldybėje viešosiose bibliotekose) šiomis temomis: „Internetinio turinio kūrimas teikiant ir kuriant integruotas bibliotekų paslaugas (Vilnijos vartų pavyzdžiu)“; „Krašto kultūros paveldo raiška: skaitmeninio turinio kūrimas ir sklaida“; „Elektroninės informacijos išteklių ir jų panaudojimas bibliotekose. Vilnijos Vartų svetainės valdymas ir administravimas“; „Edukaciniai technologiniai sprendimai bei kompensacinė įranga bibliotekose“. Mokymuose dėstė Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus bibliotekos bibliografės Zita Tiukšienė ir Nijolė Sisaitė. Taip pat siekiant užtikrinti kuo platesnę informacijos sklaidą bei jos efektyvumą projekte dalyvavo kviestiniai lektoriai. Tai profesorius, Vilniaus universiteto Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų instituto direktorius, daktaras (HP) Arvydas Pacevičius, „Synergy Effect“ projektų vadovas Aurimas Pajarskas, UAB „Biznio mašinų kompanija“ atstovai Andrius Manzurovas ir Rūta Kairytė bei Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos informacinės aplinkos specialistas Arvydas Juchna.

Iš viso šių mokymų metu buvo apmokyta 181 bibliotekos specialistas, iš jų 149 – Alytaus ir Vilniaus apskričių rajonų savivaldybių viešųjų bibliotekų darbuotojų (82%), 7 – mokyklų bibliotekininkai (4%), 19 – Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus darbuotojai (11%), 6 – kitų bibliotekų ir institucijų darbuotojai (3%). Dalyvių skaičiaus pasiskirstymas pagal tikslines grupes atsispindi žemiau pateiktoje diagramoje (1 pav.)

1 pav. Dalyvių skaičiaus pasiskirstymas pagal tikslines grupes

Projekto metu organizuojuose mokymuose skaityti įvairūs pranešimai. Temoje „Internetinio turinio kūrimas teikiant ir kuriant integruotas bibliotekų paslaugas (Vilnijos vartų pavyzdžiu)“ mokymų dalyviai buvo supažindinti su Vilniaus apskrities viešųjų bibliotekų rengiama kraštotyros duomenų baze „Vilnijos vartai“, aptariamas jos savitumas, sandara, apimtis, darbo organizavimas, svetainės panaudos statistika. Pristatyta kraštotyros duomenų bazės turinio kūrimo metodika, kurioje nurodyta duomenų bazės struktūra, nurodymai dėl tekstų rengimo, šaltinių atrankos kriterijai. Pranešimų tikslas buvo perteikti darbo patirtį ir atkreipti dėmesį į galimus sunkumus ir būdus juos įveikti.

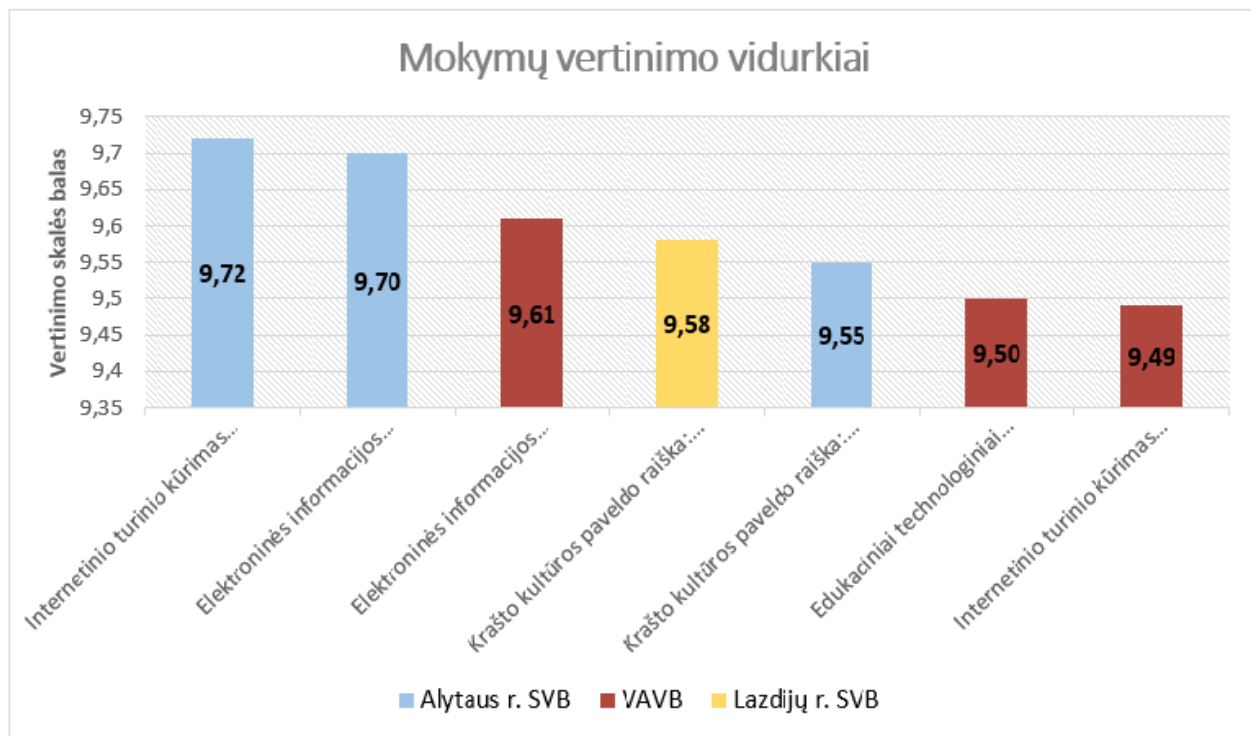
Antroji projekto mokymų tema „Krašto kultūros paveldo raiška: skaitmeninio turinio kūrimas ir sklaida“ daugiau dėmesio skyrė Lietuvos etnografiniams regionams bei paveldui, kultūrinės atminties ir regioniniams bibliotekų istorijos tyrimams, krašto kultūros ir paveldo tyrimams bei sklaidai ir regioninių bibliografijų rengimui ir bibliografiniam aprašui.

Mokymuose tema „Elektroninės informacijos išteklių ir jų panaudojimas bibliotekose. „Vilnijos vartai“ svetainės valdymas ir administravimas“ lektoriai analizavo ir demonstravo duomenų bazes ir jų skirstymą, aptarė laisvos prieigos ir bibliografinės duomenų bazes, kuriose gausu informacijos kraštotyros tema. Mokymų dalyviai buvo supažindinti su sistemos valdymu ir informacijos, „Vilnijos vartų“ puslapyje, pildymu.

Ketvirtoji mokymų tema „Edukaciniai technologiniai sprendimai ir kompensacinė įranga bibliotekose“ organizuota kartu su projekto partneriais UAB „Biznio mašinų kompanija“, kurie noriai pristatė įvairias šiuolaikines technologines naujienas, kurios skatina ieškoti naujų būdų rengti įvairias edukacines bei lavinamąsias programas vaikams, jaunimui bei suaugusiems. Mokymų metu pristatyti išmanieji įrenginiai, tokie kaip išmanusis ekranas, 3D interaktyvus turinys Amazing Interactivities, interaktyvios edukacinės grindys, interaktyvus stalas SMART. Taip pat mokymuose buvo pristatytos naujosios technologijos skirtos regos negalią turintiems žmonėms. Neįtikėtina, tačiau visiškai nematantis žmogus, dėka naujųjų technologijų, gali laisvai naudotis kompiuteriu, skaityti knygas. Sparčiai tobulėjantis technologijų pasaulis nepamiršta tokių socialiai pažeidžiamų grupių, kurioms taip pat yra svarbu žengti koją kojon su besivystančiu pasauliu ir nelikti užribyje su vieninteliu pagalbininku – Brailio raštu.

Visi organizuoti mokymai buvo vertinami mokymų dalyvių dešimties balų sistemoje. Žemiau pateiktoje lentelėje pateiktas visų mokymų įvertinimas (2 pav.).

2 pav. Mokymų vertinimo vidurkiai

Visi mokymai buvo įvertinti aukštesniu nei 9 balu, tai palankus ir aukštas dalyvių įvertinimas. Susumavus visas mokymų vertinimo anketas, gautas bendras mokymų vidurkis – **9,59 balai**. Džiugu, jog neigiamų ar konstruktyvios kritikos komentarų mokymų vertinimo anketose nepastebėta, tad aukštas mokymų vertinimas parodo, jog silpnosios mokymų pusės išskyrimas sunkiai tikėtinas, kadangi mokymų dalyviai buvo suinteresuoti išmokti, sužinoti ir tęsti ar pradėti naujus darbus kuriant kraštotyrinį turinį.

Norisi tikėti, jog vieninga kraštotyrinė duomenų bazė sutelks bendruomenę labiau domėtis, pažinti ir atsigręžti į savo krašto dar neatrastas bei nepažintas vietas, o profesionaliai apmokyti bibliotekų specialistai sėkmingai kaups ir dalinsis informacija apie mūsų krašto istoriją, personalijas, įvykius ir taip įsitrauks į nepažintą krašto istoriją.

Straipsnį parengė Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos vyr. metodininkė Roma Lazinkienė

Statistinė informacija pateikta remiantis Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos vyr. metodininko Šarūno Šulco parengta statistine ataskaita „MŪSŲ KRAŠTAS: Alytaus ir Vilniaus bendruomenių tapatumo ugdymas bibliotekose mokymų vertinimo analizė“.